

ترکیب شیمیایی، تجزیه‌پذیری ماده خشک و پروتئین خام سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسیدهای فرمیک و سولفوریک و تأثیر آن بر عملکرد گاوهای هلشتاین تازه‌زا

مهدی بهگر^۱، محسن دانش مسگران، حسن نصیری مقدم و سعید سبحانی راد^۱

چکیده

اثر اسید فرمیک و اسید سولفوریک بر ترکیب شیمیایی، تجزیه‌پذیری ماده خشک و پروتئین خام سیلاز یونجه و بررسی استفاده از آن در جیره گاوهای شیرده تازه‌زا در آزمایشی سه مرحله‌ای تعیین شد. در مرحله اول یونجه با اسید فرمیک (صفر، ۱۵ و ۲۰ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک) و اسید سولفوریک (صفر و ۴ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک) و دو مقدار ماده خشک (۲۲ و ۲۳ درصد) سیلو شد. در مرحله دوم فرستنده‌های تجزیه‌پذیری ماده خشک و پروتئین خام سیلاز شاهد (فاقد افزودنی، تیمار اول)، سیلاز یونجه حاوی اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک، تیمار دوم)، و یونجه خشک (تیمار سوم) با استفاده از روش کیسه‌های نایلونی اندازه‌گیری شدند. در مرحله سوم در جیره گاوهای تازه‌زا هلشتاین (۱۱ راس با میانگین روزهای شیردهی 19 ± 8 درصد از مقدار علف خشک یونجه در جیره پایه با سیلاز یونجه (تیمار اول و دوم مرحله قبل) جایگزین شد. جیره‌ها به مدت ۴۹ روز در قالب طرح کاملاً تصادفی مورد تغذیه گاوهای قرار گرفتند. افزایش ماده خشک باعث کاهش pH سیلاز شد ($P < 0.05$). بخش سریع تجزیه (a) ماده خشک در سیلازها مشابه یکدیگر (0.25%) و کمتر از علف خشک یونجه (0.05%) بود. بخش (a) پروتئین خام در سیلاز حاوی اسید در مقایسه با سیلاز شاهد و علف یونجه پایین‌تر بود (به ترتیب 0.46% ، 0.57% و 0.56%). بخش (b) پروتئین خام در سیلاز حاوی اسید در مقایسه با سیلاز شاهد و علوفه یونجه پایین‌تر بود (به ترتیب 0.28% ، 0.41% و 0.35%). مصرف ماده خشک، تولید و ترکیب شیر تحت تأثیر تیمارها فرار نگرفت. اثر زمان بر چربی شیر و مواد جامد فاقد چربی شیر به صورت درجه دوم معنی‌دار شد ($P < 0.01$). گلوکز خون در زمان قبل از خوراک‌دهی در هفته چهارم آزمایش در دام‌های تغذیه شده با تیمار دو بیشتر از تیمار یک بود ($P < 0.01$).

واژه‌های کلیدی: گاوهای تازه‌زا، سیلاز یونجه، اسید فرمیک، اسید سولفوریک

مقدمه

به‌خاطر آسیب فیزیکی برگ‌ها و اکسیداسیون کاروتون می‌گردد، از طرف دیگر تهیه سیلوی یونجه به‌واسطه وجود کربوهیدرات‌های نامناسب و خاصیت بافری بالای آن مشکل می‌باشد (۱۲). بخش قابل ملاحظه‌ای از پروتئین یونجه در فرایند سیلوسازی تجزیه می‌شود و ۷۵ تا ۸۷ درصد از نیتروژن

در مناطقی که به دلیل شرایط آب و هوایی امکان خشک کردن علوفه فراهم نمی‌باشد، تهیه سیلو در مقایسه با خشک کردن علوفه‌ها به عنوان روشی مناسب شناخته شده است (۲۰). خشک کردن یونجه در مزرعه باعث از دست رفتن مواد مغذی

۱. به ترتیب دانشجوی سابق کارشناسی ارشد، دانشیار، استاد و دانشجوی سابق کارشناسی ارشد علوم دامی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد

حجم آب رقیق شده و بر روی علوفه یونجه در ظرفی بزرگ پاشیده شد و به خوبی مخلوط گردید. بلافضله در کیسه‌های ضخیم پلاستیکی با ظرفیت ۵ کیلوگرم به صورت فشرده و تحت شرایط بی‌هوای ذخیره شدند. مابقی یونجه‌ها برای طی کردن روند پژمرده‌سازی (تا رسیدن به ماده خشک حدوداً ۳۳ درصد) به مدت ۱۲ ساعت رها شدند. پس از پژمرده‌سازی دوباره نسبت‌های اسید فرمیک و اسید سولفوریک بر آنها اعمال شد. برای هر تیمار ۴ تکرار در نظر گرفته شد. پس از گذشت ۳۵ روز کیسه‌های پلاستیکی باز شدند و ماده خشک، پروتئین خام، نیتروژن آمونیاکی، پروتئین حقیقی، نیتروژن غیر پروتئینی و دیواره سلولی (NDF) سیلان‌ها تعیین شد. برای تعیین pH از سیلان‌ها نمونه‌های ۵۰ گرمی تهیه شد و به هر نمونه ۴۵۰ میلی‌لیتر آب مقطر اضافه شد و سپس مخلوط نمونه و آب مقطر به خوبی هم زده شد و با استفاده از پارچه متقال صاف گردید (۲۰). pH عصاره به‌دست آمده توسط pH متر (METROHM 691) اندازه‌گیری شد. نیتروژن آمونیاکی از عصاره تهیه شده در مرحله قبل که به نسبت برابر با اسید کلریدریک ۰/۲٪ نرمال مخلوط شده بود با ایجاد تغییراتی در روش کلدار تعیین شد، به این صورت که به جای استفاده از سود ۱ نرمال در مرحله تقطیر از محلول تربابورات (به غلظت ۳۳ گرم در حجم ۱ لیتر آب مقطر) و همچنین برای تیتراسیون از اسید کلریدریک ۰/۰۱٪ نرمال در دستگاه کلدار (Kjeltec Auto, 1300) استفاده شد (۱۹). میزان پروتئین خام به روش کلدار تعیین شد (AOAC). میزان نیتروژن حقیقی و نیتروژن غیر پروتئینی ترکیبات فوق نیز به روش دانش مسگران و حیدریان (۱) که تغییراتی در روش لیسترا (Licitra et al.) و همکاران (۱۹۹۶) ایجاد کرده بودند، تعیین گردید. میزان دیواره سلولی سیلان‌ها توسط روش ون سوست تعیین شد (۲۱).

مرحله دوم

پس از بررسی خصوصیات شیمیایی و تجزیه آماری داده‌های حاصل از سیلان‌های آزمایشی در مرحله اول آزمایش، دو سیلان پژمرده شده فاقد افزودنی (شاهد) و سیلان پژمرده شده دارای اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی‌لیتر در

كل موجود در سیلان ممکن است به صورت نیتروژن غیر پروتئینی باشد (۱۴). نتایج اولیه استفاده از اسیدهای معدنی در فرایند سیلوسازی برای کاهش pH علوفه‌ها به پایین تر از ۴ نشان داد که تغذیه مقادیر زیاد این نوع سیلان‌ها سبب مشکلات متابولیسمی در گاوها می‌گردد. برای رفع این مشکل از مقادیر کمتری اسید و یا اسیدهای آلی مثل اسید فرمیک استفاده می‌شود (۱۶). افزودن اسید به علف تخمیر شده یونجه باعث کاهش pH آن و در نتیجه بهبود شرایط سیلان می‌گردد. سیلان یونجه حاوی اسید فرمیک دارای pH پایین‌تر و هم‌چنین نیتروژن غیرپروتئینی کمتری نسبت به علف سیلان یونجه بدون اسید بود (۲۲، ۱۴ و ۲۴). استفاده از پژمرده سازی قبل از سیلوسازی یونجه نیز باعث کاهش ظرفیت بافری، کاهش pH، کاهش نیتروژن آمونیاکی و نیتروژن غیر آمونیاکی در بسیاری از مطالعات شده است (۱۲). استفاده از اسید فرمیک و یا پژمرده سازی باعث کاهش بخش سریع تجزیه و افزایش بخش کند تجزیه می‌گردد (۱۰، ۱۲ و ۲۳). هم‌چنین اسید فرمیک بازیافت انرژی را افزایش داده و تجزیه پروتئین در سیلو را کاهش می‌دهد. گاوها تغذیه شده از سیلان‌های پژمرده شده حاوی اسید فرمیک مقدار شیر بیشتری تولید می‌کنند (۲۶). این آزمایش به منظور بررسی تأثیر اسید فرمیک و اسید سولفوریک بر خصوصیات شیمیایی سیلان یونجه (با دو سطح ماده خشک)، تجزیه‌پذیری ماده خشک و پروتئین خام و هم‌چنین تأثیر آن بر خصوصیات تولیدی گاوها تازه‌زای هلشتاین انجام شد.

مواد و روش‌ها

مرحله اول

در این مرحله از آزمایش، یونجه چین سوم با میانگین ماده خشک ۲۲ درصد برداشت شده و به کمک چاپر به قطعات ۱۰ تا ۱۵ سانتی‌متر خرد گردید. مقادیر مختلف اسید فرمیک (خلوص ۹۵٪ با چگالی ۱/۲۲، صفر، ۵ و ۱۵ میلی‌لیتر به ازای کیلوگرم ماده خشک) و اسید سولفوریک (خلوص ۹۸٪ با چگالی ۱/۸۴؛ صفر و ۴ میلی‌لیتر به ازای کیلوگرم ماده خشک) با ۴ برابر

هفته دوره عادت پذیری را سپری کردند و سپس به مدت ۷ هفته با خوراک‌های آزمایشی (جدول ۱) تغذیه شدند (AFRC, ۱۹۹۳). سیلاز‌های یونجه (تیمار اول و دوم) جایگزین ۵۰ درصد ماده خشک علف خشک یونجه در جیره پایه گردید. تولید شیر به صورت روزانه ثبت شد و از شیر برای تعیین ماده خشک، چربی، پروتئین، لاکتوز و مواد جامد فاقد چربی به صورت هفتگی نمونه‌گیری به عمل آمد. برای این منظور شیر سه نوبت دوشش روزانه با هم مخلوط و نمونه‌گیری انجام شد. ماده خشک شیر توسط قرار دادن ۵ میلی‌لیتر شیر در آون در دمای ۱۰۲ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲۴ ساعت تعیین شد (۴). درصد چربی، پروتئین، لاکتوز و مواد جامد فاقد چربی شیر توسط دستگاه میلکواسکن (Foss Electric, conveyor 4000) تعیین شد. برای بررسی متابولیت‌های خون (نیتروژن غیر آمینی و گلوکز) در دو مرحله (هفته چهارم و هفته هشتم) در زمان‌های قبل از خوراک دهی، ۲ ساعت و ۴ ساعت بعد از مصرف خوراک و عده صحیح‌گاهی از سیاهرگ گردنی نمونه‌های خون تهیه شد. پس از افزودن EDTA (۱۰٪) نمونه‌های پلاسمای خون با ساتریفوژ کردن نمونه‌ها در ۱۵۰۰ دور در دقیقه به مدت ۱۵ دقیقه تهیه شد (۱۴). پلاسمای جدا شده در دمای ۲۰- درجه سانتی‌گراد نگهداری شد و گلوکز و نیتروژن غیر آمینی خون با روش آنزیمی - نورسنجی توسط دستگاه اسپکتروفوتومتر (Jenway 6105) تعیین شد (کیت اوره و گلوکز، زیست شیمی، تهران، ایران). برای تعیین نیتروژن اوره ای شیر، ابتدا بخش پروتئین حقیقی شیر رسب داده شد (۵) و از بخش محلول شفاف فوقانی برای اندازه گیری نیتروژن اوره‌ای شیر با روش آنزیمی - نورسنجی توسط دستگاه اسپکتروفوتومتر (Jenway 6105) استفاده شد (کیت اوره، زیست شیمی، تهران، ایران).

تجزیه آماری

۱. تجزیه آماری داده‌های مرحله اول آزمایشی

برای تجزیه آماری داده‌های مرحله اول، طرح کاملاً تصادفی به روش فاکتوریل ($2 \times 3 \times 2$) استفاده شد. برای تجزیه داده‌ها از نرم افزار SAS (۳) و از روش GLM استفاده گردید. مقایسه

کیلوگرم ماده خشک) برای ساخت سیلاز‌های بزرگ انتخاب شدند و سیلوها پس از ۳۵ روز گشوده شدند و از آنها نمونه‌گیری به عمل آمد. برای تعیین ضرایب تجزیه پذیری از دو راس گاو نر (وزن بدن 20 ± 20 کیلوگرم) دارای فیستولای شکمبه‌ای استفاده شد. نمونه‌های خشک شده سیلازها با آسیاب دارای الک ۲ میلی‌متری آسیاب شده و به میزان ۵ گرم در کیسه‌هایی از جنس ابریشم مصنوعی ریخته شد و سر کیسه‌ها توسط نخ نایلونی بسته شد. کیسه‌ها دارای ابعاد $9 \times 18/5$ سانتی‌متر مربع و منفذی به قطر ۴۸ میکرومتر بودند (۲۱). از تیمارهای مورد نظر ۴ تکرار (در هر گاو نر ۲ تکرار) در زمان‌های ۲، ۴، ۸، ۱۶، ۲۴، ۴۸ و ۷۲ ساعت در شکمبه قرار گرفت. برای تعیین نسبت ناپدید شدن ماده خشک و پروتئین خام در زمان صفر، کیسه‌های حاوی نمونه در زیر شیر آب شسته شدند. برای زمان‌های ۲، ۴ و ۸ ساعت، کیسه‌ها ابتدا حدود نیم ساعت در آب به منظور تقلید از عمل بزاق و کم شدن فاز تأخیر قرار گرفتند و سپس عمل آنکویاسیون در شکمبه انجام گرفت (۲۷). پس از خارج کردن کیسه‌ها از شکمبه، عمل شستشو تا هنگام خارج شدن آب زلال از کیسه‌ها توسط دست انجام شد. سپس کیسه‌ها به مدت ۴۸ ساعت در آون در دمای ۷۰ درجه سانتی‌گراد خشک شدند (۱۵) و مقدار ناپدید شدن ماده خشک و نیتروژن هر نمونه اندازه گیری شد.

مرحله سوم

در این مرحله از آزمایش از ۱۱ راس گاو تازه‌زای هلشتاین (متوجه وزن 690 ± 20 چند شکم زایش (متوجه ۳ شکم زایش) با متوجه روزهای شیردهی 8 ± 19 به صورت طرح کاملاً تصادفی به روش تکرار در زمان (Repeated measures) استفاده شد. به تیمار اول (سیلاز پژمرده شده فاقد افزودنی) و تیمار دوم (سیلاز پژمرده شده دارای اسید فرمیک و اسید سولفوریک؛ به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک) به ترتیب ۵ و ۶ راس دام اختصاص داده شد. دام‌ها در جایگاه‌های انفرادی نگهداری شدند و آب و نمک به طور آزاد در اختیار آنها قرار داشت. دام‌ها در طول آزمایش به مدت یک

جدول ۱. ترکیب مواد خوراکی و ترکیب مواد مغذی جیره پایه خوراک‌های آزمایشی

کیلوگرم ماده خشک	ماده خوراکی
۳/۵	سیلاژ ذرت
۷	علف یونجه ^۱
۲/۷	جو
۳/۶	ذرت
۳	کنجاله سویا
۰/۶	کنجاله تخم پنبه
۲/۵	تخم پنبه
۲	تفاله چغندر قند
۱/۷	سبوس گندم
۰/۰۶	دی کلسبیم فسفات
۰/۰۳	آهک
۰/۰۶	نمک
۰/۲	مکمل مواد معدنی و ویتامین
ترکیب مواد مغذی	
۱۷	پروتئین خام (درصد)
۲/۴۵	انرژی قابل متابولیسم (مگا کالری در کیلوگرم)
۲/۳	انرژی قابل تخمیر قابل متابولیسم (مگا کالری در کیلوگرم)
۹۸	پروتئین قابل تجزیه موثر در شکمبه (گرم در کیلوگرم)
۱۰۱/۰	پروتئین عبوری (گرم در کیلوگرم)
۱۱۳/۵	پروتئین قابل متابولیسم (گرم در کیلوگرم)
۶۲۸۳	پروتئین قابل هضم غیر قابل تجزیه (گرم در کیلوگرم)
۳۶/۴	الیاف نامحلول در شوینده خشی (درصد)
۱۷	الیاف نامحلول در شوینده اسیدی (درصد)
۴/۸	عصاره انری (درصد)
۶/۵	کلسبیم (گرم در کیلوگرم)
۵/۵	فسفر (گرم در کیلوگرم)

۱. هر یک از سیلاژ‌های یونجه تیمار ۱ و ۲ به مقدار ۵۰ رصد ماده خشک جایگزین علف یونجه شد.

$$Y_{ijk} = \text{مقدار مشاهده مورد نظر}$$

میانگین‌ها در سطح ۵ درصد با روش توکی انجام شد. مدل

$$\mu = \text{میانگین کل مشاهدات}$$

ریاضی استفاده شده برای این منظور به صورت زیر می‌باشد:

$$A_i = \text{اثر اسید فرمیک}$$

$$Y_{ijk} = \mu + A_i + B_j + C_k + A_i \times B_j \times C_k + E_{ijk}$$

$$i = 1, 2, 3$$

$$Y_{ijk} = \mu + D_i + W_j + C_{k(i)} + D_i W_j + B(X_{ij} - X_{..}) + E_{ijk}$$

$j = 1, 2$

B_j = اثر اسید سولفوریک

$= Y_{ijk}$ = عملکرد هر راس دام

$k = 1, 2$

C_k = اثر ماده خشک یونجه

μ = میانگین کل مشاهدات اجتماع

$= A_i \times B_j \times C_k$ = اثر متقابل اسید فرمیک و اسید سولفوریک و ماده خشک

$i = 1, 2$

D_i = اثر جیره

$j = 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7$

W_j = اثر هفته

$k = 1, 2, 3, 4, 5, 6$

$C_k(i)$ = اثر دام در جیره مورد نظر

$= D_i W_j$ = اثر متقابل جیره و هفته

B = ضریب تابعیت کوواریت تولید و ترکیبات شیر در هفته

اول در برابر سایر هفته‌ها

E_{ijk} = واریانس باقی‌مانده

نتایج و بحث

مرحله اول

ترکیب شیمیایی سیلاژ‌های آزمایشی در جدول ۲ نشان داده شده است. پژمرده‌سازی به طور معنی‌داری باعث کاهش pH سیلاژ یونجه گردید ($P < 0.01$). این اثر احتمالاً به‌واسطه کاهش ظرفیت بافری در خلال پژمرده‌سازی و کاهش آمونیاک و آمین‌ها می‌باشد. با وجود این وریک و همکاران (۲۳) نشان دادند با استفاده از پژمرده‌سازی pH سیلو افزایش می‌یابد که این امر ممکن است به‌واسطه زمان‌های متفاوت مورد استفاده برای پژمرده‌سازی بین دو آزمایش باشد. مقدار تجزیه پروتئین خام نیز در اثر پژمرده‌سازی و محدود شدن تخمیر تمایل به افزایش داشت و اگرچه این اثر معنی‌دار نبود ولی با نتایج دیگر محققان که کاهشی مشابه در تجزیه پروتئین را نشان دادند مغایر بود (۱۸). استفاده از سطوح بالاتر اسید فرمیک به‌واسطه کاهش pH علوفه در هنگام سیلوسازی باعث کاهش pH سیلاژ‌های آزمایشی شد (۱۷ و ۱۶). در این آزمایش مقدار NDF در سیلاژ‌های پژمرده شده نسبت به تیمار دیگر کمتر بود که نتایج قبلی به‌دست آمده توسط سایر محققین را تأیید می‌نماید (۱۱ و ۲۳). این محققین کاهش مقدار دیواره سلولی را به تجزیه همی سلولز در روند پژمرده سازی نسبت دادند. پروتئین خام احتمالاً به عنوان نتیجه‌ای از افزودن اسید فرمیک به‌واسطه

$$P = a + b(1 - e^{-ct})$$

P = پتانسیل تجزیه پذیری

a = بخش سریع تجزیه در زمان

b = بخش کند تجزیه در زمان

c = ثابت نرخ تجزیه پذیری

t = مدت زمان قرار دادن نمونه در شکمبه

برای این منظور، داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار

(Biosoft corporation, Durham, NC USA) Fig P

تجزیه قرار گرفتند.

۳. تجزیه آماری مرحله سوم آزمایش

تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از تأثیر خوراک‌های حاوی سیلاژ‌های یونجه در تغذیه گاوها تازه‌زای هلشتاین با روش اندازه‌گیری تکرار شده در واحد زمان صورت گرفت. برای تولید شیر و مصرف ماده خشک از میانگین هفتگی و برای ترکیب شیر از نمونه‌گیری‌های هفتگی استفاده شد. تمامی اطلاعات جمع‌آوری شده در هفته اول آزمایش که دام‌ها از جیره ورق پذیری تغذیه می‌نمودند به عنوان کوواریت در نظر گرفته شد. داده‌های به‌دست آمده در نرم‌افزار SAS به صورت روش تکرار در زمان با روش Mixed Model مورد تجزیه قرار گرفت. برای به‌دست آوردن اثر زمان از رگرسیون چند جمله‌ای استفاده شد و اثر زمان به صورت درجه اول (time) و درجه دوم (time \times time) در تجزیه آماری به‌دست آمد (۲۷).

مدل ریاضی استفاده شده به صورت زیر بود.

بـنـدـولـهـ بـنـرـكـيـ بـشـهـيـاـيـ سـيـلـزـهـ مـهـايـ آـزـمـاـشـيـ بـيـنـجـهـ بـاـنـدـهـ خـدـكـيـ مـشـارـقـهـ وـعـملـهـ آـورـيـ بـلـهـ بـلـهـ بـلـهـ فـرـقـيـ وـإـبـلـهـ سـوـفـرـيـ

SEM : میانگین انحراف معنیز

٢١٣: سلسلة احتفال معنون بـ: P

* : الباقي نامحلاً بـ دار شمعة نشره خبر

جدول ۳. ترکیب شیمیایی سیلازهای تهیه شده برای مرحله دوم و سوم آزمایش

تیمار*	۱	۲	ماده خشک
۲۷/۳	۲۶/۱۴	۲۷/۳	pH
۴/۵	۵/۳۸	۴/۵	پروتئین خام (درصد ماده خشک)
۱۹/۷۱	۱۶/۹۱	۱۹/۷۱	پروتئین حقيقی (درصد ماده خشک)
۱۱/۶	۱۰/۰۵	۱۱/۶	نیتروژن غیر پروتئینی (درصد ماده خشک)
۱/۲۸	۱/۲۸	۱/۲۸	نیتروژن آمونیاکی (میلی‌گرم در دسی‌لیتر عصاره سیلو)
۱۵/۹	۱۸/۱۲	۱۵/۹	الیاف نامحلول در شوینده ختنی (درصد ماده خشک)
۴۰	۴۲	۴۰	

*: ۱. سیلاز یونجه شاهد، ۲. سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسیدفرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک).

در سیلازها مشابه یکدیگر (۰/۳۵) و کمتر از علف خشک یونجه (۰/۵) بود. در حالی که بخش کند تجزیه (b) در سیلاز حاوی اسیدفرمیک و اسید سولفوریک در مقایسه با سیلاز شاهد و علوفه یونجه بالاتر بود (به ترتیب ۰/۳۶، ۰/۳۲ و ۰/۳۴). بخش سریع تجزیه (a) پروتئین خام در سیلاز حاوی اسیدها در مقایسه با سیلاز شاهد و علوفه یونجه پایین تر بود (به ترتیب ۰/۴۶، ۰/۴۷ و ۰/۵۶). در صورتی که بخش کند تجزیه (b) پروتئین خام در سیلاز حاوی اسیدها در مقایسه با سیلاز شاهد و علوفه یونجه بالاتر بود (به ترتیب ۰/۴۱، ۰/۴۸ و ۰/۳۵). در مقایسه با علوفه خشک یونجه، سیلوسازی باعث کاهش بخش سریع تجزیه (a) و افزایش بخش کند تجزیه (b) گردید که این اثر توسط دیگر محققین نیز گزارش شده است (۹). هم‌چنین پژمرده‌سازی باعث کاهش بخش a به اندازه‌ای مشابه دیگر گزارش‌ها در هر دو سیلوی پژمرده شده در مقایسه با علوفه یونجه گردید (۱۲). سیلاز پژمرده شده حاوی اسیدفرمیک و اسید سولفوریک دارای ثابت نرخ تجزیه‌پذیری ماده خشک بیشتری در مقایسه با سیلاز بدون افزودنی بود که این اثر توسط بایتوک و موراز (۷) نیز گزارش شده است که این محققین این اثر را به تجزیه‌پذیری بیشتر دیواره سلولی نسبت دادند. در مقایسه دو سیلاز شاهد و سیلاز حاوی اسیدفرمیک و اسید سولفوریک، سیلاز حاوی اسیدها دارای ضرایب b و c

کاهش تخمیر و توقف عمل آنزیم‌های گیاهی (به دلیل کاهش pH) تمايل به افزایش داشت. این نتایج داده‌های سایر پژوهشگران را تأیید می‌کند (۱۲). به واسطه اثر محدود کنندگی تخمیر توسط اسیدفرمیک و اسید سولفوریک کاهش تجزیه پروتئین خام مقدار نیتروژن نیتروژن آمونیاکی در این سیلازها کمتر بود و هم‌چنین این سیلازها دارای پروتئین حقيقی بیشتری بودند، که نتایج دیگر محققین را تأیید می‌نماید (۱۶ و ۱۴). با افزایش اسیدفرمیک مقدار دیواره سلولی سیلاز یونجه تغییر معنی داری پیدا نکرد. ناجل و همکاران (۱۴) نیز دریافتند که استفاده از اسیدفرمیک و فرمالالئید دارای اثر اندکی بر دیواره سلولی و دیواره سلولی بدون همی سلولز (ADF) است. با این حال در آزمایش‌های بایتوک و موراز (۷) و هیرستو و ساندو (۱۲) دیواره سلولی در سیلازهای حاوی اسیدفرمیک کاهش یافت که این محققان اثر را به قدرت هیدرولیزی اسید فرمیک نسبت دادند.

مرحله دوم

ترکیب دو سیلاز استفاده شده در این مرحله در جدول ۳ موجود است. فرآیندهای تجزیه‌پذیری ماده خشک و پروتئین خام در جدول ۴ نشان داده شده است. مقایسه ضرایب تجزیه‌پذیری ماده خشک نشان داد که بخش سریع تجزیه (a)

جدول ۴. فراسنجه‌های تجزیه پذیری ماده خشک و پروتئین خام سیلازهای یونجه بدون افزودنی، حاوی اسید فرمیک و اسید سولفوریک و علوفه خشک یونجه (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم ماده خشک)

ثابت نرخ تجزیه پذیری (c±SEM)	بخش کند تجزیه (b±SEM)	بخش سریع تجزیه (a±SEM)	
ماده خشک			
۰/۰۸ ± ۰/۰۱	۰/۳۶ ± ۰/۰۲	۰/۳۵ ± ۰/۰۱	۱
۰/۱۲ ± ۰/۰۱	۰/۳۹ ± ۰/۰۲	۰/۳۵ ± ۰/۰۱	۲
۰/۱۶ ± ۰/۰۱۹	۰/۳۲ ± ۰/۰۱۵	۰/۵۰ ± ۰/۰۱۴	۳
پروتئین خام			
۰/۱ ± ۰/۰۲	۰/۲۸ ± ۰/۰۲	۰/۵۷ ± ۰/۰۲	۱
۰/۱۴ ± ۰/۰۲	۰/۴۱ ± ۰/۰۲	۰/۴۶ ± ۰/۰۲	۲
۰/۱۹ ± ۰/۰۱۷	۰/۳۵ ± ۰/۰۱۳	۰/۵۶ ± ۰/۰۱۲	۳

۱. سیلاز یونجه شاهد، ۲. سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم ماده خشک) و ۳. علوفه یونجه.

مرحله سوم

ترکیب دو سیلاز استفاده شده در این مرحله در جدول ۳ موجود است. این دو سیلاز جایگزین ۰.۵٪ از علف یونجه در جیره پایه شد. هم‌چنین داده‌های مربوط به مصرف خوراک، تولید و ترکیب شیر گاوها تازه‌زای هلشتاین تغذیه شده با خوراک‌های حاوی سیلاز یونجه پژمرده شده فاقد افزودنی و سیلاز یونجه پژمرده شده حاوی اسید فرمیک (۱۵ میلی لیتر در کیلوگرم ماده خشک) و اسید سولفوریک (۴ میلی لیتر در کیلوگرم ماده خشک) در جدول ۵ نشان داده شده است.

صرف ماده خشک در گاوها تغذیه شده با تیمار آزمایشی دارای سیلاز حاوی اسیدها بیشتر از دام‌های تغذیه شده با تیمار آزمایشی حاوی سیلاز فاقد اسید بود، اما این تفاوت از نظر آماری معنی دار نبود. هم‌چنین در خصوص تولید شیر با وجود این که تولید در دام‌های تغذیه شده با تیمار آزمایشی دارای اسید به مقدار ۳/۴ درصد بیشتر نسبت به دام‌های تغذیه شده با تیمار آزمایشی فاقد اسید بود، با این حال تفاوت معنی‌داری در این خصوص مشاهده نشد. نتیجه‌ای مشابه در خصوص افزایش تولید در آزمایش‌های قبلی نیز به دست آمده بود (۱۱ و ۲۵).

هم‌چنین در ترکیب شیر نیز بین دو گروه تفاوت معنی‌داری

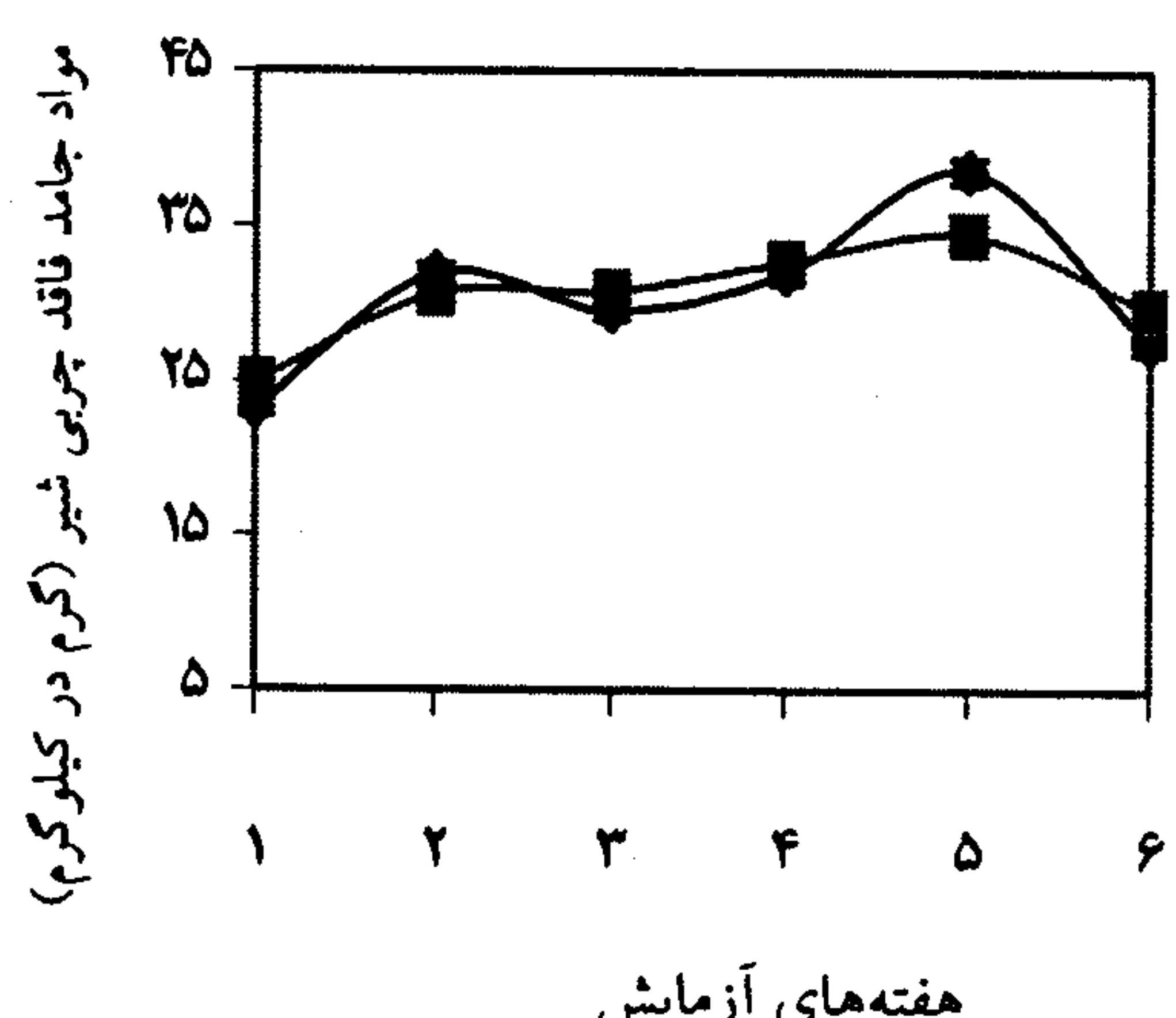
بالاتری بود. چنین نتایجی توسط هریستوو و ساندو (۱۲) نیز گزارش شده است. در مورد تجزیه پذیری پروتئین خام سیلوسازی باعث کاهش بخش سریع تجزیه (a) و افزایش بخش کند تجزیه (b) پروتئین خام در مقایسه با علوفه خشک یونجه گردید که این اثر توسط دیگر محققین نیز گزارش شده است (۱۲ و ۱۳). در مقایسه دو سیلاز شاهد و سیلاز حاوی اسید فرمیک و اسید سولفوریک، سیلاز حاوی اسید دارای ضریب a پایین‌تر و ضرایب b و c در مورد تجزیه پذیری پروتئین خام بالاتری بود. چنین نتایجی توسط هریستوو و ساندو (۱۲) نیز گزارش شده است. در دیگر آزمایشات انجام شده توسط وریک و همکاران (۲۳) پژمرده‌سازی و استفاده از اسید باعث کاهش بخش سریع تجزیه شده است. بخش دارای پتانسیل تجزیه (a+b) ماده خشک و پروتئین خام در سیلازهای شاهد و حاوی اسیدها در مقایسه با علوفه یونجه پائین‌تر بود که این نتیجه نشان می‌دهد که هضم یونجه سیلاز شده از شکمبه به قسمت‌های پس از شکمبه تغییر پیدا می‌کند، که این حالت در آزمایش‌های دلاور و همکاران (۲۴) که بر روی قابلیت هضمی شکمبه‌ای و پس از شکمبه‌ای سیلاز و علوفه یونجه آزمایشاتی را انجام داده بودند نیز به دست آمد.

جدول ۵. مصرف ماده خشک، تولید و ترکیب شیر در گاوهای هلشتاین تازه‌زا تغذیه شده با تیمارهای حاوی سیلاز یونجه فاقد افزودنی و سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم ماده خشک)

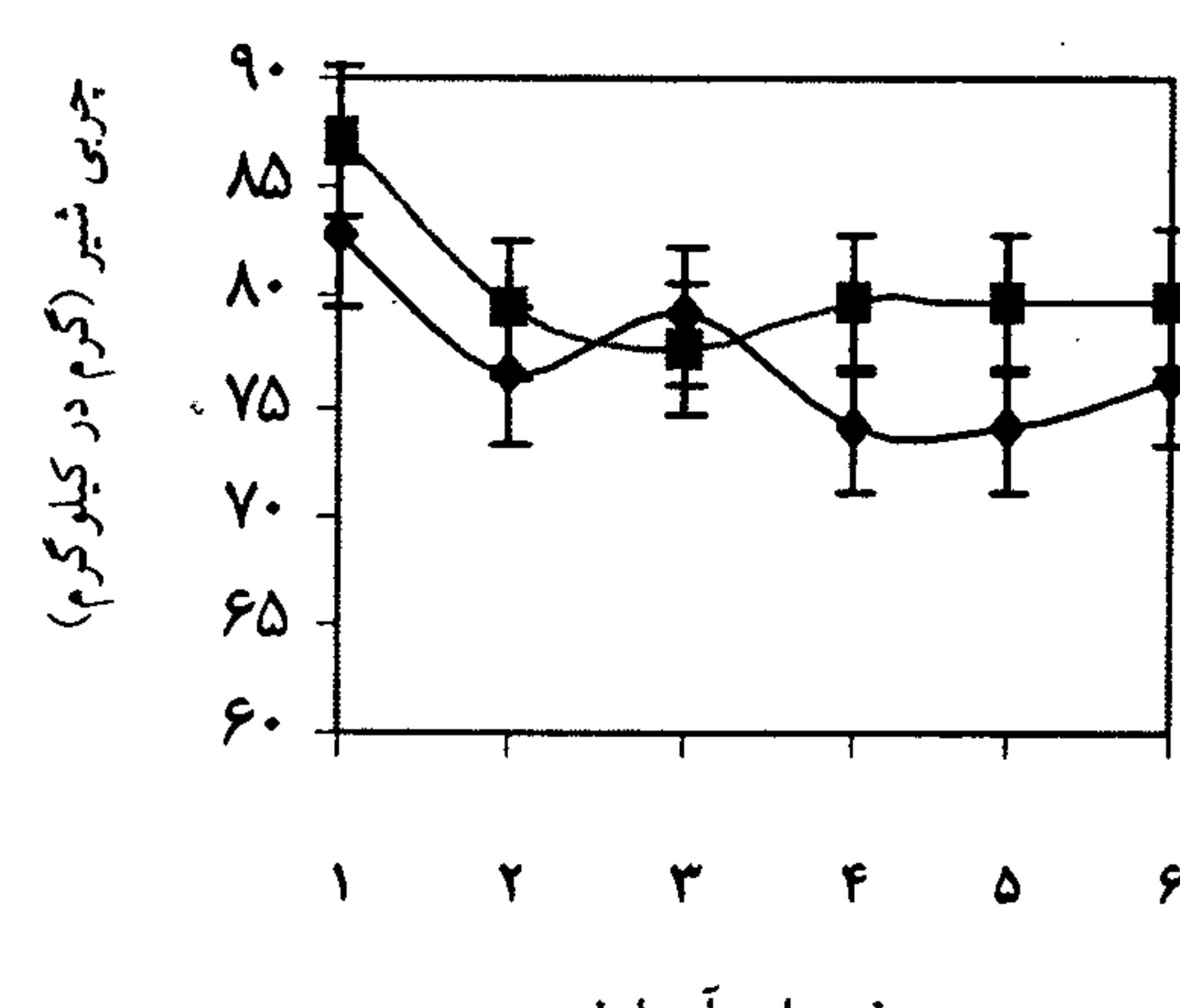
اثر زمان	اثر تیمار						تیمار		ترکیب شیر
	۲ درجه	۱ درجه	SEM	P	SEM	۲	۱		
۰/۲۱	۰/۲۴	۱/۲۳	۰/۶۵	۰/۹۹	۲۱/۰۷	۲۱/۰۷	۰/۲۱	۰/۲۴	مصرف ماده خشک (کیلوگرم در روز)
۰/۰۹	۰/۶۱	۱/۲۵	۰/۳۴	۱/۱۰	۳۴/۳۱	۳۳/۱۴	۰/۰۹	۰/۶۱	شیر (کیلوگرم در روز)
۰/۸۳	۰/۸۶	۱/۹۸	۰/۱	۱/۸۳	۱۱۰/۳	۱۰۷/۶۸	۰/۸۳	۰/۸۶	ماده خشک (گرم در کیلوگرم)
<۰/۰۱	<۰/۰۱	۱/۸۹	۱/۱۱	۰/۹	۳۰/۰۵	۳۰/۴۷	<۰/۰۱	<۰/۰۱	چربی (گرم در کیلوگرم)
۰/۰۹	۰/۰۸	۱/۱۱	۰/۰۶	۰/۰۸	۳۱/۳۱	۲۹/۹۱	۰/۰۹	۰/۰۸	پروتئین (گرم در کیلوگرم)
۰/۴۰	۰/۸۹	۰/۷۰	۰/۹۷	۰/۴۳	۴۵/۴۱	۴۵/۴۹	۰/۴۰	۰/۸۹	لاکتوز (گرم در کیلوگرم)
۰/۰۴	<۰/۰۱	۱/۹۱	۰/۰۹	۱/۱۷	۷۹/۸۵	۷۷/۱	۰/۰۴	<۰/۰۱	مواد جامد فاقد چربی (گرم در کیلوگرم)
-	۰/۰۹	۲/۰۲	۰/۰۲	۲/۹۲	۱۱/۲۴	۱۲/۱۰	-	۰/۰۹	نیتروژن اوره ای شیر (میلی گرم در دسی لیتر)

۱. تیمار حاوی سیلاز یونجه شاهد و ۲. تیمار حاوی سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم ماده خشک)

SEM: میانگین انحراف معیار P: سطح احتمال معنی دار شدن

هفته‌های آزمایش

هفته‌های آزمایش

شکل ۲. میانگین حداقل مربعات مواد جامد فاقد چربی شیر در هفته‌های آزمایش در گاوهای تغذیه شده با خوراک حاوی سیلاز یونجه فاقد افزودنی (♦) و سیلاز حاوی اسید فرمیک و سولفوریک (◆) (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم) (■).

شکل ۱. میانگین حداقل مربعات چربی شیر در هفته‌های آزمایش در گاوهای تغذیه شده با خوراک حاوی سیلاز یونجه فاقد افزودنی (♦) و سیلاز حاوی اسید فرمیک و سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم) (■).

داده‌های مرسوط به ترکیب خون گاوهای تازه‌زا هلشتاین تغذیه شده با خوراک‌های حاوی سیلاز یونجه بدون افزودنی و سیلاز یونجه حاوی اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی لیتر در کیلوگرم ماده

ملحظه نشد. اثر زمان بر چربی شیر به صورت درجه دوم در طول هفته‌های نمونه‌گیری معنی دار بود ($P < 0.01$) (شکل ۱). هم‌چنین اثر زمان بر مواد جامد فاقد چربی به صورت خطی معنی دار شد ($P < 0.01$) (شکل ۲).

جدول ۶. غلظت گلوکز و نیتروژن اورهای پلاسمای خون گاوها تازه‌زای هلشتاین تغذیه شده با خوراک‌های حاوی سیلاز یونجه فاقد افزودنی و سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسید فرمیک و اسید سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک)

P	SEM	نمونه‌گیری دوم		نمونه‌گیری اول		تیمار ^۱	تیمار ^۲
		۲	۱	P	SEM		
۰/۷۷	۱/۸۹	۵۴/۱۷	۵۲/۹۶	< ۰/۰۱	۱/۴۱	۵۲/۴۶	۴۲/۷۲
۰/۷۲	۲/۶۵	۴۷/۹	۴۵/۹۵	۰/۹۱	۴/۱۸	۵۰/۴۷	۴۹/۴۴
۰/۰۴	۳/۱	۵۷/۶۲	۵۳/۶۴	۰/۳۷	۲/۷۲	۵۶/۱۶	۵۰/۹۶
۰/۲۳	۱/۳۵	۱۱/۱۱	۹/۴۹	۰/۶۶	۱/۴۲	۱۰/۲۵	۹/۶۶
۰/۹۳	۱/۲۸	۱۱/۰۴	۱۰/۹۲	۰/۴۴	۱/۴۱	۱۲/۴۴	۱۱/۰۷
۰/۶۸	۰/۹۸	۱۰/۸۴	۱۱/۲۴	۰/۴۰	۱/۹۲	۱۱/۶۵	۱۳/۲۲

۱. جیره حاوی سیلاز یونجه شاهد و ۲. جیره حاوی سیلاز یونجه عمل آوری شده با اسید فرمیک و سولفوریک (به ترتیب ۱۵ و ۴ میلی‌لیتر در کیلوگرم ماده خشک).

۲. به ترتیب قبل، ۲ و ۴ ساعت پس از خوراک دهی. SEM : میانگین انحراف معیار.

که از جیره‌های حاوی سیلاز یونجه حاوی اسید سولفوریک و اوره که به نسبت ۵۰:۵۰ با علوفه یونجه جایگزین شده بود و به تغذیه دام‌ها رسیده بود، تفاوت معنی‌داری در گلوکز و نیتروژن اوره‌ای خون در زمان‌های مشابه با تحقیق حاضر مشاهده ننمودند. در پایان بر اساس نتایج به دست آمده در این پژوهش می‌توان بیان کرد که:

۱. پژمرده سازی علوفه یونجه قبل از سیلوسازی باعث کاهش pH و بهبود ترکیب شیمیایی سیلاز شد.

۲. استفاده از اسید فرمیک در سیلاز یونجه باعث کاهش تجزیه پروتئین به نیتروژن غیر پروتئینی شد.

۳. می‌توان سیلاز یونجه پژمرده شده حاوی اسید فرمیک و اسید سولفوریک را جایگزین ۵۰ درصد علف خشک یونجه در جیره گاوها تازه‌زای هلشتاین نمود.

خشک) در جدول ۶ نشان داده شده است. بین نیتروژن اوره‌ای پلاسمای خون بین تیمارها تفاوت معنی‌داری دیده نشد. در هر دو هفته نمونه‌گیری گلوکز خون در نمونه‌های قبل از خوراک، ۲ و ۴ ساعت پس از خوراک در دام‌های تغذیه شده با تیمار حاوی اسیدها بالاتر بود. با این حال تنها در زمان قبل از خوراک دهی در نمونه‌گیری اول این تفاوت معنی‌دار بود ($۰/۰۱ < P$). نتیجه مشابهی توسط ناجل و برودریک (۱۴) نیز گزارش شده است. این محققین این اثر را به بالاتر بودن انرژی در خوراک‌های حاوی یونجه تیمار شده با اسید فرمیک نسبت دادند. هم‌چنین برودریک و همکاران (۸) تفاوت معنی‌داری را در گلوکز خون بین دام‌های تغذیه شده از علوفه یونجه و سیلاز یونجه مشاهده نکردند. با وجود این در آزمایش‌های دلاور و همکاران (۲)

منابع مورد استفاده

- دانش مسگران، م. و ن. حیدریان. ۱۳۷۹. تعیین بخش‌های مختلف نیتروژن دار مواد خوراکی مورد استفاده نشخوارکنندگان در استان خراسان. مجله علوم و صنایع کشاورزی ۱۴: (۲): ۷۹-۹۱.
- دلاور، م. ح. و م. دانش مسگران. ۱۳۸۲. مولفه‌های شیمیایی و گوارشی (شکمبه‌ای و رودهای) سیلاز یونجه عمل آوری شده با

- اوره و اسید سولفوریک و تأثیر آن بر تولید و ترکیب شیر گاو‌های شیرده. مجله علوم و صنایع کشاورزی ۱۷ (۲): ۲۳۱-۲۱۹.
۳. سلطانی، ا. ۱۳۷۷. کاربرد نرم افزار SAS در تجزیه‌های آماری. انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.
۴. کریم، گ.، ا. د. دردشتی، و ا. ح. خلجمی. ۱۳۸۰. شیر و کیفیت آن. انتشارات دانشگاه تهران.
۵. کریمی، ن.، م. دانش مسگران و ا. گلیان. ۱۳۸۱. تعیین ضرایب تجزیه‌پذیری مواد خوراکی و مقایسه آنها با ضرایب جداول استاندارد ARC در جیره‌نویسی گاو‌های شیرده. مجله علمی و پژوهشی علوم و صنایع کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- ۴۵-۳۵ : (۱) ۱۶
6. Association of Official Analytical Chemists. 1984. Official Methods of Analysis. 14th ed., AOAC, Washington, DC.
 7. Baytok, E. and H. Muriz. 2003. The effect of formic acid or formic acid plus molass additives on the fermentation quality and DM and ADF degradability of grass silage. Turkish J. Vet. and Anim. Sci. 27:425-431.
 8. Broderick, G. A. 1995. Performance of lactating dairy cows fed either alfalfa silage or alfalfa hay as a sole forage. J. Dairy Sci. 78:320-329.
 9. Cajarville, C., J. D'Alessandro, C. Soto, A. Curbelo and J. L. Repetto. 2003. Ruminal N degradability of fresh wilted and ensiled temperate forages. Proceeding of Br. Soc. of Anim. Science.
 10. Derbyshire, J. C., C. H. Gordon and D. R. Waldo. 1976. Formic acid as a silage preservative for milking cows. J. Dairy Sci. 59:278-287.
 11. Derbyshire, J. C., D. R. Waldo and C. H. Gordon. 1976. Performance of dairy cattle on wilted formic acid silage. J. Dairy Sci. 59:1278-1285.
 12. Hristov, A. H. and S. G. Sandev. 1998. Proteolysis and rumen degradability of protein in alfalfa preserved as silage, wilted silage or hay. Anim. Feed Sci. Technol. 72:175-181.
 13. Kalac, p., K. R. Price and G. R. Fenwick. 1996. Change in saponin content and composition during the ensilage of alfalfa. Food Chem. 56:377-382.
 14. Nagel, S. A. and G. A. Broderick. 1992. Effect of formic acid or formaldehyde treatment of alfalfa silage on nutritive utilization by dairy cows. J. Dairy Sci. 75:140-154.
 15. Nelson, W. F. and L. D. Saltter. 1992. Impact of state of maturity and method of preservation of alfalfa on digestion in lactating dairy cows. J. Dairy Sci. 75:1571-1580.
 16. O'Keily, P., A. V. Flynn and D. B. R. Polle. 1989a. Sulphuric acid as silage preservative. 1. Silage preservation, animal performance and copper status. Irish. J. Agric. Res. 28:1-11.
 17. O'Keily, P., A. V. Flynn and D. B. R. Polle. 1989b. Sulphuric acid as silage preservative. 2. Application rate, silage composition, animal performance and copper status. Irish. J. Agric. Res. 28:11.
 18. Petit H. V. 1992. In situ degradability of fresh grass and grass conserved under different harvesting methods. J. Dairy Sci. 75:774-781.
 19. Preston, T.R. 1986. Better utilization of crop residues and by-products in animal feeding: research guide lines2. A practical manual for research workers. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), via delle Terme di Caracalla, 00100 Rome, Italy.
 20. Stalling, C. C., R. Townes, B. W. Jesse and J. W. Thomass. 1981. Changes in alfalfa haylage during wilting and ensiling with and without additives. J. Anim. Sci. 53:765-773.
 21. Van soest, P. J., J. B. Robertson and B. A. Lewis. 1991. Methods for dietary fiber, neutral detergent fiber and non-starch polysaccharides in ration to animal nutrition. J. Dairy Sci. 74:3583-3597.
 22. Vansant, E. S., R. C. Cohran and E. C. Titgemeyer. 1998. Standardization of in situ techniques for ruminal feedstuff evaluation. J. Dairy Sci. 76:2717-2729.
 23. Verbic, J., E. R. Orskov, J. Zgajnar, X. B. Chen and V. Zindrsic-Pongrac. 1999. The effect of method of forage preservation on the protein synthesis in the rumen. Anim. Feed Sci. Technol. 82:195-212.
 24. Waldo, D. R. 1977. Potential of chemical preservation and improvement of forage. J. Dairy Sci. 60:306-326.
 25. Waldo, D. R., J. E. Keys, J. R. and C. H. Gordon. 1974. Preservation efficiency and dairy heifer response from unwilted formic and wilted untreated silage. J. Dairy Sci. 59:129-136.
 26. Waldo, D. R., J. E. Keys, J. R. and C. H. Gordon. 1979. Formaldehyde and formic acid as a silage additive. J. Dairy Sci. 59:229-232.
 27. Wilkerson, V. A., T. J. Klopfenstein and W. W. Stroup. 1995. A collaborative study of in situ forage protein degradation. J. Anim. Sci. 73:583-588.
 28. Wolfinnger, R. and M. Chang. 1996. Comparing the SAS GLM and MIXED procedures for repeated measures. SAS Institute Inc., Cary, NC.

Chemical Composition, Dry Matter and Crude Protein Degradability of Alfalfa Silage Treated With Formic and Sulphuric Acids and its Effect on Performance of Early Lactating Holstein Cows

M. Behgar, M. Danesh Mesgaran, H. Nasiri Moghadam and S. Sobhani Rad¹

Abstract

This study was conducted to investigate the effect of formic and sulphuric acids on chemical composition, dry matter (DM) and crude protein (CP) degradability of alfalfa silage and its effect on early lactating Holstein cow as three trials. In the first trial, chopped alfalfa (22 and 33% DM) was ensiled with three levels of formic acid (0.0, 15 and 20 ml/kg DM) and two levels of sulphuric acid (0 and 4 ml/kg DM). In the second trial, DM and CP degradability coefficients of silages (Treatment 1: without acid; Treatment 2: 15 ml formic acid + 4 ml sulphuric acid per kg DM) and alfalfa hay (Treatment 3) were determined using nylon bag technique in two cannulated steers. In the third trial, silages (treatments 1 and 2) were replaced with 50% of alfalfa hay in the early lactation Holstein cow diet (11 cows, 19 ± 8 days in milk). Diets were fed for 49 days. Dry matter intake, milk production and milk composition were evaluated. Blood metabolites were determined in weeks 4 and 6. Effect of wilting on pH was significant ($p<0.05$). Quickly degradable fraction (a) of DM was similar in both silages (0.35) but was higher (0.5) for hay rather than the silages. Slowly degradable fraction (b) of DM of the acid - treated silage was higher compared with the hay (0.39 and 0.32, respectively). Fraction (a) of CP (b) of DM of the acid - treated silage was less than the control silage and hay (0.46, 0.57 and 0.57, respectively). Fraction (b) of CP in acid - treated silage was less compared with the control silage and hay (0.41, 0.28 and 0.35, respectively). There were no significant differences between the treatments on the cow's performance. However, time effect on milk fat and solid non-fat was significant ($p<0.01$). Blood glucose concentration before feeding with treatment 2 was significantly higher ($p<0.01$) than cows feeding with treatment 1.

Keywords: Fresh cows, Alfalfa silage, Formic acid, Sulphuric acid.

1. Former MSc. Student, Assoc. Prof., Prof. and Former MSc. Student of Anim Sci., Respectively, Colleg of Agric., Ferdowsi Univ., Mashhad, Iran.